

การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
KNOWLEDGE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AT DHARAVATI GROUP UNDER BANGKOK PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

กมลรักษ์ พิมพ์เพชร

Kamonrak Pimpetch

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Branch, Education Faculty, Bangkokthonburi, University

e-mail: jantnla@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามการประเมินของครูผู้สอน เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากร จำนวน 1,043 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นี้ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน กลุ่มทราวดี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 280 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (2) การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามการประเมินของครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study knowledge management of school administrators, at Dharavati group under Bangkok Primary Educational Service Area Office 1; and (2) to compare knowledge management of school administrators, at Dharavati group under Bangkok Primary Educational Service Area Office 1, classified by education levels and working experiences.

Research methodology was a survey research. The population, included 1,043 teachers, and the sample was 280 teachers. The research process consisted of 4 steps as follows: (1) studying related research; (2) creating instruments; (3) collecting data; and (4) analyzing the data. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and t-test.

Major findings: (1) knowledge management of school administrators, at Dharavati group under Bangkok Primary Educational Service Area Office 1, overall and each aspect, were at the high level; and (2) comparison of knowledge management of school administrators, at Dharavati group under Bangkok Primary Educational Service Area Office 1, classified by education levels and working experiences, overall were not different

Keywords: Knowledge management, School administrators, Dharavati group under Bangkok Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความหมาย ของการศึกษาไว้ ตามมาตรา 4 ว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากภาวะแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ ยังได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น คุณสมบัติของมนุษย์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ความพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนและการตอบสนองเพื่อความอยู่รอด โดยมนุษย์มีความสามารถพิเศษ ในการเรียนรู้ พัฒนาและเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ซึ่งส่งผลทั้งเชิงบวกและเชิงลบให้กับสังคมมนุษย์ที่ยังคงยึดติดกับอำนาจ จึงก่อให้เกิดการแข่งขันกันขึ้น มีการชิงความได้เปรียบโดยใช้ “ความรู้” ที่เหนือกว่าเป็นฐานพลังในการแข่งขัน องค์การชั้นนำหน่วยงานจึงเห็นความจำเป็นของการจัดการองค์ความรู้ (อพชนี เย็นสวัสดิ์, 2555:1)

การพัฒนาความรู้หรือการจัดการความรู้ในระดับประเทศไทย ได้มีการสร้างเสริมโดยกำหนดไว้ในมาตราที่ 11 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

ให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้ การจัดการความรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการในโรงเรียนประการหนึ่ง ที่นำมาใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนาคนในองค์กรให้มีศักยภาพ มีความรู้และมีปัญญาที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อันเป็นหนทางนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการทำงานขององค์กรให้สูงขึ้น การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมากที่สุด เพื่อพัฒนาให้สถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุก ให้เป็นองค์กร และบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพราะมีความเชื่อว่า หากจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องมีการสร้างคนก่อนที่จะสร้างงาน การจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องมีความรู้ มีความเข้าใจ และรู้จักเลือกแนวทางในการบริหารงานที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ใช้รูปแบบการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาถ่ายทอด และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความรู้ ทักษะ และมีความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด การบริหารความรู้หรือการจัดการความรู้ (Knowledge management) เรียกว่า “KM” โดยวิจารณ์ พานิช (2546:203-216) กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้เป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่เรียนจากการปฏิบัติเป็นตัวนำไม่ใช่แค่เรียนจากครูหรือตำรา แต่เน้นที่การเรียนรู้แบบการปฏิบัติ ซึ่งทำให้เกิดประสบการณ์และเน้นความรู้ที่เป็นความรู้ในคนที่เรียกกันว่าความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ส่วนความรู้ที่ได้จากเอกสารตำราต่าง ๆ นั้นเรียกว่า ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit knowledge) เป็นความรู้ที่ค้นหาได้จากสาธารณะทั่วไป ทำให้หน่วยงานมักเกิดการละเลยความรู้ที่อยู่ในคนจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการจัดการความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคนให้ออกมา เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาระบบการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพหลักการสำคัญในการจัดการความรู้คือการสร้างและนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนั้นในการจัดการความรู้จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาอีกประการหนึ่ง ในการจัดหาเครื่องมือและการสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อผลักดันองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผ่านปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดการความรู้และสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2558:7-19)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญ เอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการที่องค์กรหรือสถานศึกษาจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยการจัดการความรู้และกระบวนการ การจัดการความรู้ ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การบ่งชี้ความรู้ เช่น การพิจารณาว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราจำเป็นต้องรู้อะไรบ้าง ขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด และอยู่ที่ใคร 2) การสร้างและการแสวงหาความรู้ เช่น การสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากภายนอก รักษาความรู้เก่า กำจัดความรู้ที่ไม่ได้ใช้แล้ว 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ เป็นการวางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต 4) การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ เช่น ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน การใช้ภาษาเดียวกันและปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ 5) การเข้าถึงความรู้ เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้สามารถเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), Web board, บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ สามารถทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็น Explicit Knowledge อาจจัดทำเป็น เอกสาร, ฐานความรู้, เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน, กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้, ระบบพี่เลี้ยง, การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัว, เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น 7) การเรียนรู้ ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จาก สร้างองค์ความรู้การนำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548:4-6) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาดังกล่าว ได้แนวทางในการบริหารการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งยังต้องการทราบถึงการจัดการความรู้ของกลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ว่ามีการจัดการความรู้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาด้านการจัดการความรู้ และยังสามารถสนับสนุนให้ครู บุคลากร นักเรียน ได้เข้าถึงความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน และนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

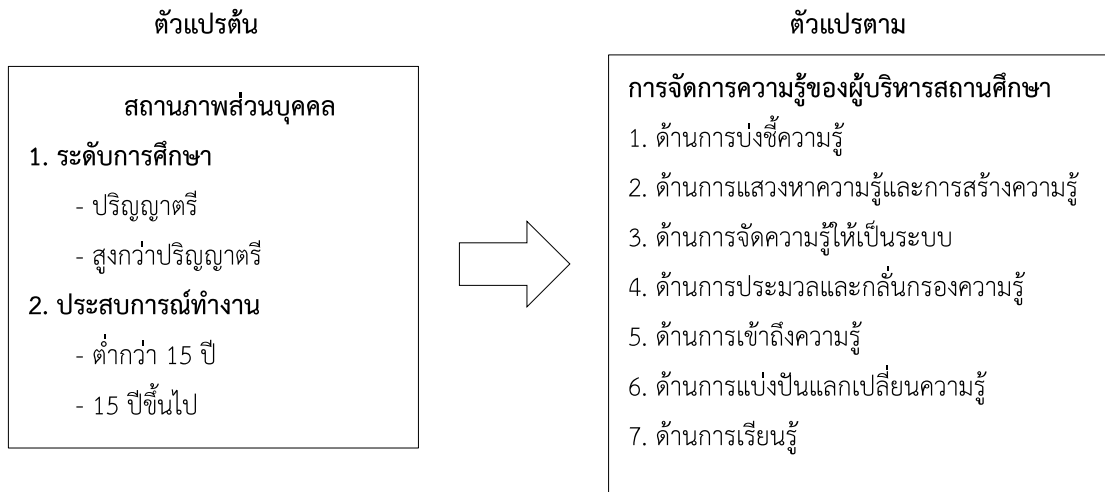
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามการประเมินของครูผู้สอน เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวความคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548:4-6) ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบ่งชี้ความรู้ 2) ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ 3) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ 6) ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7) ด้านการเรียนรู้ ดังแผนภาพ ที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน กลุ่มทราวดี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,043 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน กลุ่มทราวดี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง

สำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน กลุ่มทราวดี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้ประเมินเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบ่งชี้ความรู้ 5 ข้อ ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ 5 ข้อ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 5 ข้อ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5 ข้อ ด้านการเข้าถึงความรู้ 5 ข้อ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 5 ข้อ ด้านการเรียนรู้ 5 ข้อ รวม 35 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

3. สร้างแบบสอบถาม โดยใช้การรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบ่งชี้ความรู้ 2) ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ 3) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ 6) ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7) ด้านการเรียนรู้ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) ทุกข้อมีค่าเท่ากับ 0.67 – 1.00 ซึ่งรายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

- นายสมชาย การภักดี ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
- ดร.วิภา ทองหง่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ
- นางนฤมล มหาโพด ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของ กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม Google form ให้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียน กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยกำหนดเวลาในการส่งคืนภายใน 15 วัน
3. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน และได้รับกลับคืนมา จำนวน 280 ฉบับ
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ นำแบบสอบถาม มาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อตามที่กำหนด และนำแบบสอบถามทั้งหมด คำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามการวิจัยครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและจัดระบบข้อมูล แล้วทำการคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Sample t-test

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

6.1.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence:

IOC)

6.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

6.2 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายข้อมูลจากการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 สถิติเชิงอนุมานหรือสถิติทดสอบสมมติฐาน (Inferential Statistic) ได้แก่

6.3.1 การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Sample t-test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ และด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ส่วนรายข้อในแต่ละด้านสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการบ่งชี้ความรู้ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แนะการวางแผนของเขตของการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้แสวงหาความรู้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง และที่เหลืออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้สร้างสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้แสวงหาความรู้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

1.3 ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดรูปแบบการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการจัดเก็บความรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถโดยการจัดเก็บความรู้ ตามลำดับ

1.4 ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทบทวนความถูกต้องเหมาะสมของชุดความรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย ตามลำดับ

1.5 ด้านการเข้าถึงความรู้ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ บอร์ด

ประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการกระจายความรู้เพื่อให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์ ตามลำดับ

1.6 ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการแบ่งปันความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน และผู้บริหารสถานศึกษาชี้แนะแนวทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างตัวบุคคล หรือกลุ่มบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ที่เหลืออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างบรรยากาศ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการนำความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการแบ่งปันความรู้ ตามลำดับ

1.7 ด้านการเรียนรู้ พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้ไปใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนานตนเองอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปรับปรุงองค์กร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามการประเมินของครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ประเมินการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามการประเมินของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ประเมินการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ และด้านการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านที่เหลือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

การวิจัยการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการคิดวางแผนงาน รวมถึงกำหนดความรู้ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ร่วมกันส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะต่าง

ๆ โดยมีผู้บริหารคอยสนับสนุน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำความรู้ความสามารถของตนเอง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ถ่ายทอดให้ผู้เรียนอย่างเต็มกำลังและเต็มความสามารถ เพื่อให้การทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี สกลเศรษฐ (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลจากการเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการบ่งชี้ความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดความรู้ของสถานศึกษาร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายของโรงเรียน เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาแต่ละระดับชั้น เพื่อนำมากำหนดความรู้ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในการเรียนการสอน เตรียมแผนการจัดการความรู้ เพื่อรองรับนโยบายจากหน่วยงานเบื้องบน มีการนำบุคลากรไปศึกษาดูงานด้านการจัดการความรู้จากหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภามาส นิโกธธา (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองตลอดเวลา มีการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้และพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการทำระบบสารสนเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากภายนอก ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีการรวบรวมความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ บุคลากรได้ทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นเพื่อเป็นโอกาสสำหรับการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ภายในสถานศึกษา โดยการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความรู้ที่สถานศึกษากำหนดหรือที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เข้าร่วมการประชุมสัมมนา การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา โคตวงศ์ และ นิมิตร มั่งมีทรัพย์ (2562) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

1.3 ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบต่าง ๆ จัดทำ Website ของสถานศึกษาและมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน จัดทำเอกสารความรู้ หลักวิธีการ และกระบวนการที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงข้อมูล และแนวทางปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งมีการทำแฟ้มผลงาน และจัดทำเอกสารประกอบการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐปาลิน นิลเบ็ง, วริศา วรวงศ์, เขมิกา สิริโรจน์พร, สุพัตรา สิ้นธูปัว และ อุไรวรรณ ทวยจันทร์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.4 ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประมวลความรู้ของสถานศึกษาในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย ด้วยการจัดทำรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกันทั้งองค์กร เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ที่สำคัญต้องมีการปรับปรุงศัพท์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีการเรียบเรียง ตัด

ต่อ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดี ครอบคลุม แม่นยำ และทันสมัย รวมทั้งสามารถค้นหาและเปิดใช้ได้อย่างสะดวก ครอบคลุม สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโอลดา สุขสี (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)

1.5 ด้านการเข้าถึงความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ บอร์ดประชาสัมพันธ์ ส่งหนังสือเวียนแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ แจ้งข่าวสารต่าง ๆ หรือข้อมูลความรู้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้ข้อมูลความรู้ และสามารถเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทิธา มุขวิไล (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการความรู้และการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ สำนักงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

1.6 ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาวิชาชีพทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมอบรม สัมมนาที่สถานศึกษาจัดขึ้น และส่งเสริมให้เข้าร่วมการอบรม สัมมนาจากหน่วยงานภายนอก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเขียนบทความเผยแพร่ทางวิชาการ วารสาร สร้างบรรยากาศของการเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี ไม่มีการแบ่งเจ้านายหรือลูกน้อง เพื่อให้การแบ่งปันความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นไปด้วยความราบรื่น มีความสุข และประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกร เชื้อปุย (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแบบกระบวนการจัดการความรู้ของวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเพาะปลูกบุก ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย

1.7 ด้านการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอความรู้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การประชุมสัมมนา หรือการนำเสนอผลงาน รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น วารสาร เว็บไซต์ จดหมายข่าว เป็นต้น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำความรู้ความสามารถของตนเองไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ถ่ายทอดให้ผู้เรียนอย่างเต็มกำลังและเต็มความสามารถ เพื่อให้การทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา ประศาสตร์ศิลป์ และ อุดลย์ วังศรีคุณ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ด้านการบ่งชี้ความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครู นำความรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษามาบ่งชี้ในการดำเนินงาน โดยกำหนดขอบเขตของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา มีการชี้แนะการวางขอบเขตของการจัดการความรู้ในสถานศึกษา และส่งเสริมให้บุคลากรค้นหาความรู้ ภายในสถานศึกษา มีการโดยชี้แนะขอบเขตในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

2. ด้านการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการกำหนดรูปแบบความรู้ใหม่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้นำความรู้ใหม่ จากภายนอกสถานศึกษามาใช้ในการจัดการ

เรียนการสอน โดยส่งเสริมการแสวงหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และได้มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ได้แสวงหาความรู้ร่วมกัน

3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบต่าง ๆ โดยผู้บริหารเป็นผู้นำในการหาแนวทางในการจัดเก็บความรู้ และมีการชี้แนะแนวทางในการจัดเก็บความรู้ให้เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการค้นหาข้อมูล ส่งเสริมให้มีการกำหนดรูปแบบ โดยการให้จัดทำข้อมูลส่วนตัวโดยการทำเป็นแฟ้มพัฒนางานการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความรู้ที่สถานศึกษาจัดเก็บไว้

4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการโดยกำหนดรูปแบบและภาษาที่เข้าใจได้ง่ายในสถานศึกษา โดยกำหนดรูปแบบ ของการตรวจสอบ ยกเลิก ชุดความรู้เก่า มีการชี้แนะแนวทาง และทบทวนความถูกต้องเหมาะสมของความรู้ ส่งเสริมในด้านประมวลความรู้ และสังเคราะห์ความรู้

5. ด้านการเข้าถึงความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูในสถานศึกษาใช้วิธีในการจัดเก็บความรู้และกระจายความรู้อย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารควรมีการชี้แนะวิธีการการสนับสนุนให้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้อย่างง่ายและสะดวก ส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีมาช่วยเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ

6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งจากภายในสถานศึกษาและจากหน่วยงานภายนอก โดยผู้บริหารเป็นผู้นำในการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยกำหนดนโยบายการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันในสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอก และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

7. ด้านการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูกำหนดรูปแบบของการเพิ่มพูนองค์ความรู้ในสถานศึกษา กำหนดรูปแบบที่สำคัญในการจัดการความรู้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในสถานศึกษา และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในด้านอื่น ๆ

2. ควรศึกษาความต้องการในการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

3. ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มทราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

เอกสารอ้างอิง

ฉันทิธา มุขวิสัย. (2561). การจัดการความรู้และการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงอุตสาหกรรม.

ณัฐกร เชื้ออูย. (2565). ตัวแบบกระบวนการจัดการความรู้ของวิสาหกิจชุมชน:กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเพาะปลูก

ในเขตพื้นที่ ภาคเหนือของประเทศไทย. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ณัฐपालิน นิลเป็ง, วริศา วรวงศ์, เขมิกา สิริโรจน์พร, สุพัตรา สินธูปัว และ อุไรวรรณ ทวยจันทร์. (2563). การใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ.
- นริศรา ประศาสตร์ศิลป์ และ อุดุลย์ วังศรีคุณ. (2565). การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). การจัดการความรู้เพื่อคุณภาพที่สมดุล. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2558). การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- อพชนี เย็นสวัสดิ์. (2555). การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาวิตรี สกลเศรษฐ์. (2561). การจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพัตรา โคตะวงศ์ และ นิมิตร มั่งมีทรัพย์. (2562). การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2 (2), กรกฎาคม – ธันวาคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- อาภามาส นิโครธา. (2561). การจัดการความรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไอลดา สุขสี. (2563). แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเตา). ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.